

‘Waarheid als coherentie’ in De zaak Haalboom – Overzier,

Henk Haalboom werd op 27 januari 2002 opgepakt en in 2004 door de Hoge Raad tot 20 jaar veroordeeld voor de moord op Pim Overzier omdat de rechters bewezen achtten dat Pim Overzier door hem met voorbedachten rade werd vermoord, door middel van verstikking of verwurging, of door hem levend te begraven, in ieder geval door de ademhaling te belemmeren of door anderszins geweld met de dood tot gevolg. De rechter gebruikte daarvoor als motivering ‘dat onderstaande elementen er op wijzen dat Pim Overzier een onnatuurlijke dood stierf:

1. de bevindingen van de patholoog-anatoom dr. Visser; 2. het bloed in de auto van Henk Haalboom; 3. de gang van zaken voordat Overzier werd begraven; 4. het feit dat en de omstandigheden waaronder Overzier werd begraven.’

Sinds 2004 zijn er grote twijfels ontstaan over het waarheidsgehalte van bovenstaande conclusie van de rechters, zowel door advocaat Geert Jan Knoops als door meerdere wetenschappers die onderzoek verrichtten in deze zaak. Ik ben het eens met professor Ton Derksen, wetenschapsfilosoof en auteur van o.a. De Ware Toedracht, dat het handig zou zijn als we onze waarheid konden toetsen aan de werkelijkheid. Helaas kan dat meestal niet, ook niet in dit geval. De patholoog-anatoom was er niet bij toen Pim Overzier stierf. Niemand weet wanneer het DNA-vlekje precies in de auto van Henk Haalboom terecht kwam en of het wel van Pim Overzier is. Degenen die bij het overlijden en begraven van Pim Overzier aanwezig waren hebben zich niet gemeld om een ooggetuigenverslag te geven. Er zijn wel anonieme brieven van ooggetuigen maar die werden niet meegenomen in de overwegingen van de rechters.

Het beste dat we kunnen bereiken, aldus professor Derksen, is waarheid als coherentie. Een bewering is waar wanneer die bewering past bij andere beweringen die we aanvaarden. Met andere woorden bij een cluster van beweringen die tezamen een bepaald scenario opleveren. Als we ‘Henk Haalboom is de moordenaar van Pim Overzier’ voor waar aannemen, zullen we geneigd zijn de volgende beweringen, die door de officieren van justitie in die zaak werden aangedragen, ook voor waar aan te nemen. Haalboom is de beller die Overzier belde vanuit een telefooncel op 3 december 2001 voor het maken van een blind date op 4 december. Haalboom is gezien in de polder vlakbij de plek waar het graf van Overzier gevonden is. Haalbooms auto is daar gesignaleerd. Dit is ook wat de rechters deden. Deze ‘waarheid’ is coherent met ‘Haalboom is de moordenaar’.

Als we ‘Haalboom heeft niets met het overlijden van Overzier te maken’ voor waar aannemen, zullen we geneigd zijn andere beweringen te aanvaarden als waar. De beller was een Marokkaansachtige man, dus niet Haalboom. Annelies S. zag een andere man in de polder en niet Haalboom. Zij zag een blauwe auto en de auto van Haalboom was zwart. De advocaat van Haalboom en de wetenschappers die twijfelen aan de juistheid van het vonnis onderzochten het waarheidsgehalte van deze beweringen die de onschuld van Haalboom aantonen. Zij komen tot de conclusie dat Haalboom de moord niet gepleegd kan hebben. De ‘waarheid’ die zij gevonden hebben is coherent met ‘Haalboom heeft er niets mee te maken’.

De enige die zeker weet of hij iets met het overlijden van Overzier te maken heeft is Haalboom zelf. In de eerste jaren van zijn detentie was hij zo in verwarring, ja bijna ontoerekeningsvatbaar door de enorme schok die de beschuldiging van moord en de Spartaanse aanpak in de gevangenis en tijdens de verhoren teweeg bracht, dat hij niet eenduidig en helder kon verklaren. Dat bracht op zijn beurt de rechercheurs van politie weer in verwarring wat het moeilijker maakte de ware toedracht te achterhalen. Nu, met de rust en helderheid die bij Haalboom is weergekeerd en het resultaat van menig wetenschappelijk onderzoek in de zaak, is dat wel mogelijk.

Ik zal de theorie van ‘waarheid als coherentie’ loslaten op de vier bovengenoemde elementen uit de bewezenverklaring van de Hoge Raad. Ik noem steeds de beweringen die passen bij scenario 1 ‘Overzier is een onnatuurlijke dood gestorven. Hij is vermoord door Haalboom.’, gevolgd door beweringen die passen bij scenario 2 ‘Overzier is een natuurlijke dood gestorven en Haalboom had niets met zijn overlijden te maken.’

Ad 1. de bevindingen van de patholoog-anatoom

Scenario 1

a. De patholoog-anatoom kon verstikking niet uitsluiten.

b. Er was maar een kleine kans dat iemand zomaar overlijdt.

Scenario 2

a. De patholoog-anatoom vond geen aanwijzingen laat staan bewijzen voor een bepaalde vorm van verstikking of een bepaalde vorm van geweld.

b. Hij zag twee aanwijzingen die konden duiden op een acuut hartfalen.

c. De statistische gegevens laten zien dat de kans op een natuurlijke dood 1 op 1539 is en dat de kans op een onnatuurlijke dood maar liefst 1 op de 52.091 is. De kans op een natuurlijke dood is dus vele malen groter. De kans op verstikking is praktisch nihil.

Ad 2. het bloed in de auto van Henk Haalboom

Scenario 1

a. Er is bloed van Overzier gevonden in de auto van Haalboom. Dus Overzier is in Haalbooms auto geweest terwijl hij gewond was. Dus Haalboom liegt als hij zegt dat hij niets met de dood van Overzier te maken heeft.

Scenario 2

a. De patholoog-anatoom kon het bloedvlekje (niet groter dan een punaisekop) niet verklaren vanwege het ontbreken van letsels in en op het lichaam.

b. Volgens de patholoog-anatoom kan het ook ander lichaamsvocht zijn geweest en is het preciezer om van een DNA-vlekje te spreken.

c. Haalboom verklaarde een persoon, waarschijnlijk Overzier, al enkele weken voor zijn vermissing te hebben ontmoet, bij welke gelegenheid er DNA-materiaal kan zijn achtergebleven op de armsteun van het linkerachterportier van zijn auto.

d. De match vond plaats met de tandenborstel van Pim Overzier, waarvan het NFI later verklaarde dat een tandenborstel geen betrouwbaar monstermateriaal is, omdat die borstel ook door een ander kan zijn gebruikt. Van de haren in de haarborstel van dhr. Overzier werd geen match verkregen.

Ad 3. de gang van zaken voordat Overzier werd begraven

Scenario 1

a. Haalboom zou de brief of kaart, die Overzier aan Haalbooms vriendin Rianne Ee zou hebben gestuurd, uit haar brievenbus hebben gehaald op vrijdag 30 november 2001.

b. Overzier zou aan getuige Rianne B. hebben verteld dat hij een brief had verstuurd op donderdag 29-11-2001 voor de buslichting. Hij vertelde dat op maandag 03-12-2001 tegen Rianne B.

c. Haalboom zou de man zijn geweest die naar Overzier had gebeld vanuit een telefooncel om een afspraakje te maken voor een blind-date. William C. die de volgende beller bij de telefooncel was, zei bij een derde herhaling op de vraag wie er na hem belde dat hij dat niet meer wist. En de garage waar Haalboom zijn auto had gekocht lag een paar straten van de telefooncel vandaan, dus hij kon best de beller zijn geweest. d. Getuige Annelies S. zou Haalboom gezien hebben op de plaats delict als ook zijn zwarte Volvo.

Scenario 2

a. Getuige Bart V. vertelde dat hij op donderdagavond 29-11-2001 tot 00.30 uur samen was met Overzier. Deze had tegen Bart V. gezegd dat hij van plan was een kaart naar Rianne te sturen, maar dat nog niet had gedaan. Bart V. was de enige die uit eigen ervaring kon vaststellen dat Overzier op donderdag nog geen kaart aan Rianne had verstuurd. Getuige Everline S. schreef aan bekenden dat Overzier haar had gezegd dat hij op vrijdag een brief naar

een meisje had gestuurd. Het bewijs dat Haalboom op vrijdag een theoretische kans heeft gehad om een brief of kaart van Overzier te zien is dus uitsluitend gebaseerd op de verklaring van Rianne B., die als koppelaarster een bedenkelijke rol speelde (zij was bezig Overzier aan Rianne Ee te koppelen). De verklaringen van Bart V. en Everline S. spreken tegen dat Haalboom op vrijdag 30-11-2001 een brief van Overzier aan Rianne kan hebben gezien.

b. Het telefoontje naar Overzier op maandag 3 december 2001 werd vanuit een telefooncel gepleegd. William C. verklaarde bij de eerste twee keer dat hij hierover bevestigd werd dat hij de beller terwijl hij stond te wachten heeft waargenomen gedurende 19 minuten. Hij zag een Marokkaansachtige man bellen van 35 jaar met donker haar. Dat kan niet de toen 57-jarige Haalboom zijn geweest met zijn grijs/witte haar en Nederlandse uiterlijk.

c. Getuige Annelies S. zag een donkerblauwe Volvo met daarbij een 45 jarige man, met donker haar, bruine ogen en tanig afgetraind sportersgezicht. Prof. Wagenaar concludeerde dat er een fout was gemaakt bij de fotoconfrontatie. Getuige wees een andere man aan als de dader waarop zij werd gevraagd nog eens verder te kijken of er nog iemand bij was die op de dader leek. Haar omschrijving komt niet overeen met Haalboom, die 12 jaar ouder was, grijs/wit haar heeft en blauwe ogen en geen tanig afgetraind sportersgezicht.

Ad 4. het feit dat en de omstandigheden waaronder dhr. Overzier lag begraven

Scenario 1

a. Als iemand sterft en zijn lichaam wordt in het bos begraven, waarna vervolgens geen melding van het overlijden wordt gemaakt, is dat een teken dat er een moord is gepleegd.

b. Overzier zou volgens de officier van justitie in zijn graf gedumpt zijn.

Scenario 2

a. Overzier werd zorgvuldig begraven aangetroffen in een graf van 2 x 0.60 x 1.00. Zijn lichaam lag recht en een arm was over zijn gezicht gelegd kennelijk om te voorkomen dat het zand direct op zijn gezicht zou belanden. Zijn stropdas zat recht en de knoopjes van het overhemd zaten keurig vast en niets wees op een worsteling of het gebruik van geweld. Het graf werd gemarkeerd met afgezaagde takken en op het graf lagen gestapelde stammetjes. Kennelijk moest het graf zichtbaar blijven. De hele zorg die aan het begraven en het graf werd besteed wees niet op het dumpen van een lichaam en op het niet mogen vinden van het graf.

b. Het graf lag bij een homo-ontmoetingsplaats. Uit anonieme brieven blijkt dat Overzier werd begraven omdat hij daar overleed en men hem in paniek begroef omdat metgezellen niet bekend wilden worden als bezoekers van die plek. Mogelijk is men ook bang geweest om met het overlijden in verband te worden gebracht.

Overige aspecten van bewijs

1. De zandsporen in de Volvo

Scenario 1

a. In de Volvo van Haalboom zaten zandsporen die een sterke overeenkomst met het zand in de polder hadden.

Scenario 2

a. Voormalig hoofd van de Flevo-bossen Jacob Vis toonde aan dat deze zandsporen ook aan de Nederlandse kusten voorkwamen. Haalboom was dat jaar aan diverse kusten geweest. De zandsporen in de Volvo hadden dus een sterke overeenkomst met het zand aan de Nederlandse kusten en in de polder. Hiermee vervallen de zandsporen als bewijsmateriaal.

2. De oude bats (schop) in Haalbooms tuin

Scenario 1

a. In de tuin van Haalboom werd een oude bats gevonden, waarop bovengenoemde zandsporen. Die bats moet van Haalboom zijn en hij zal met die bats het graf wel gegraven hebben.

Scenario 2

a. De oude bats was niet van Haalboom. Zijn tuinman vertelde dat hij zelf de oude bats van Haalboom gebroken had en dat Haalboom een nieuwe had gekocht. Ook de ex-echtgenote van Haalboom herkende de oude bats niet. De zandsporen op de bats zijn niet te verklaren.

3 . Het vermeende motief: Haalboom zou Overzier uit jaloezie hebben vermoord omdat die een oogje zou hebben op zijn vriendin Rianne.

Scenario 1

a. Haalboom had het kaartje of de brief van Overzier aan Rianne onderschept, werd jaloeers en had daarmee een motief om Overzier te vermoorden.

Scenario 2

a. De relatie tussen Rianne Ee en Haalboom was al min of meer ten einde. Haalboom had tegen Rianne gezegd dat hij haar de beste man gunde, maar dat hij die niet was. Rianne bevestigde dat. Bovendien beweerden zowel zijn ex-echtgenote, Rianne en vrienden, dat hij beslist geen jaloeers persoon is.

De conclusie die de rechters trokken n.a.v. het door hen aangehangen scenario 1 was ‘Haalboom is schuldig aan de moord op Overzier’. De conclusies die nu getrokken kunnen worden n.a.v. scenario 2 en met bewijzen en feiten kunnen worden ondersteund zijn:

- Uit het sectieverslag van dr. Visser blijkt dat er geen doodsoorzaak werd vastgesteld. De enige aanwijzingen voor een doodsoorzaak betreffen een acuut hartfalen: een natuurlijke dood. Dat aspect werd door het OM en de rechter gepasseerd. Zij meenden dat iemand die begraven was op een ongewone plaats wel op een onnatuurlijke wijze om het leven moet zijn gekomen.

- Het OM en het Hof waren van mening dat een onnatuurlijke dood afgeleid kon worden uit een opzet van Haalboom om Overzier te vermoorden. Dat zou blijken uit het feit dat Haalboom een brief van Overzier aan zijn vriendin Rianne had gezien. Ik maakte duidelijk dat er twee getuigenverklaringen zijn die duidelijk maken dat Haalboom die brief, mocht hij geschreven en verstuurd zijn, niet kan hebben gezien.

- Haalboom zou Overzier hebben gebeld. De getuige zag echter een Marokkaansachtige man terwijl Haalboom blank is en lichtblauwe ogen heeft.

- Haalboom zou de man in de polder bij de Volvo zijn. Getuige zag echter een veel jongere man met bruine ogen en donkerhaar en een tanig afgetraind sportersgezicht en wees een andere man aan als de dader.

- Het DNA-materiaal in de auto hoeft geen bloed te zijn geweest en kan daar gekomen zijn tijdens de ontmoeting van Overzier met dhr. Haalboom begin november 2001. Dat is plausibel omdat Overzier geen verwondingen had toen hij werd gevonden.

- De zandsporen in de auto komen niet exclusief in de polder voor, maar ook aan de kust.

- De oude bats is zeker niet van Haalboom.

Resultaten nieuw onderzoek:

- Het AMC onderzocht het hartweefsel van Overzier. Daaruit bleek dat hij een genetische afwijking bezat, die onder stressvolle omstandigheden kan leiden tot een plotse dood.

- Fysieke onderzoeken door professor Backx en drs. Bloem (gevechtssportwetenschapper) maken duidelijk dat dhr.

Haalboom niet in staat is geweest om een man met het postuur van Overzier te overweldigen. Overzier was twintig jaar jonger, een kop groter en 25 kg zwaarder dan Haalboom. De conclusie van beide onderzoekers was dat Haalboom met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet in staat is geweest om Overzier te overweldigen, te verstikken of anderszins de ademhaling te belemmeren, zoals door het Hof werd gesteld.

Samengevat:

Er zijn duidelijk aanwijzingen/bewijzen voor een acuut hartfalen en dus een natuurlijke dood. Er is geen bewijs voor een moord. Daarnaast is duidelijk dat er andere mensen betrokken waren bij de vermissing van Overzier en niet Haalboom. Haalboom is fysiek niet in staat geweest om Overzier te overweldigen of te verstikken.

In 2011 en 2015 diende advocaat Geert Jan Knoops een herzieningsverzoek in bij de Hoge Raad. Beide verzoeken werden afgewezen. Dus een volgend verzoek zal worden ingediend. Daarin zullen naast de bovengenoemde onderzoeken de resultaten van recentere onderzoeken worden vermeld die nieuwe aanwijzingen bevatten voor een natuurlijke dood van Overzier en voor de onmogelijkheid van Haalboom om iemand te overmeesteren en/of begraven.

Auteur: **Justine Mol.**

Zij ontmoette Henk Haalboom in 2006 toen ze hem ging bezoeken in de gevangenis als vrijwilliger van Humanitas. Sinds die tijd steunt zij hem in zijn pogingen tot rehabilitatie. Justine is auteur, trainer en coach in Geweldloos Communiceren volgens Marshall Rosenberg. Haar meest recente boek *Voorbij Schuld en Onschuld* gaat over Henks leven in de gevangenis en de liefdesrelatie die ontstond tussen Henk en haar.

www.onschuldiggevangen.nl , contact@onschuldiggevangen.nl

www.justinemol.nl , justineantoinettemol@gmail.com